

Lector univ. dr. Bujorel FLOREA

**DREPTUL
PROPRIETĂȚII INTELLECTUALE**

Universul Juridic

București

- 2011 -

Editat de S.C. Universul Juridic S.R.L.

Copyright © 2011, S.C. Universul Juridic S.R.L.

Toate drepturile asupra prezentei ediții aparțin

S.C. Universul Juridic S.R.L.

Nicio parte din acest volum nu poate fi copiată fără acordul scris al

S.C. Universul Juridic S.R.L.

**NICIUN EXEMPLAR DIN PREZENTUL TIRAJ NU VA FI
COMERCIALIZAT DECÂT ÎNSOȚIT DE SEMNĂTURA
ȘI ȘTAMPILA EDITORULUI, APLICATE PE INTERIORUL
ULTIMEI COPERTE.**

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

FLOREA, BUJOREL

Dreptul proprietății intelectuale / Lect. univ. dr. Florea Bujorel. -

București : Universul Juridic, 2011

Bibliogr.

ISBN 978-973-127-596-3

343(498)

REDAȚIE: tel./fax: **021.314.93.13**
tel.: **0732.320.665**
e-mail: **redactie@universuljuridic.ro**

DEPARTAMENTUL tel.: **021.314.93.15; 0726.990.184**
DISTRIBUȚIE: fax: **021.314.93.16**
e-mail: **distributie@universuljuridic.ro**

www.universuljuridic.ro

COMENZI ON-LINE,

CU REDUCERI DE PÂNĂ LA 15%

CUVÂNT ÎNAINTE

Odată ce demersurile teoreticienilor și practicienilor în zona creațiilor intelectuale se adâncesc, procesul de investigare științifică scoate la iveală idei și teze dintre cele mai interesante, pe măsura complexității și imaginerii fascinante pe care le oferă domeniul minții, imaginației și inspirației umane.

Efortul nostru, materializat în cursul de față, se vrea a se alătura cu modestie abordărilor fecunde, competente, deschise în ultima vreme de specialiștii de marcă în materie care au examinat multiplele erori și formulări ambigue ale legiuitorului în planul normelor juridice și al respectării principiilor fundamentale de drept aplicabile și în spațiul proprietății intelectuale.

Am încercat să depășim, unde am considerat că este cazul, tiparele abordărilor fixate doar în planul actelor normative specifice domeniului și le-am examinat în interacțiune cu alte ramuri de drept compatibile, în special cu cea a dreptului civil, aflată la randu-i sub semnul modernizării, din perspectiva Noului Cod civil.

Pentru corelarea normelor proprietății intelectuale cu modificările și completările actelor normative adresate altor ramuri de drept care intersectează și interferează cu creația intelectuală, am formulat observațiile critice și propunerile *de lege ferenda* pe care le-am considerat necesare.

Avalanșa de acte normative adoptate de legiuitor în domeniul analizat sau în alte domenii conexe impune, în opinia noastră eforturi deloc simple în sensul cunoașterii și perfecționării acestora. Năzuim că lucrarea de față va avea darul de a se înscrie în demersurile menite să atingă acest obiectiv.

Cursul se adresează în principal studenților și masteranzilor, dar în egală măsură și specialiștilor care își dedică aptitudinile detectării căilor și mijloacelor juridice optime pentru adoptarea și interpretarea unor norme în măsură să asigure protecția deplină a creațiilor intelectuale.

Autorul

CAPITOLUL I

INSTITUȚIA DREPTULUI PROPRIETĂȚII INTELLECTUALE

1. Denominația de „Dreptul Proprietății Intellectuale”

Denumirea de „Dreptul Proprietății Intellectuale” a născut controverse în literatura juridică de specialitate¹, unele opinii punând sub semnul întrebării corectitudinea noțiunii menționate, atâta vreme cât drepturile asupra produselor spiritului uman nu pot fi asimilate pe deplin cu drepturile de proprietate.

Lipsind o reglementare specială a creațiilor spirituale în perioada secolelor XV și XVIII, de cristalizare a regimurilor drepturilor asupra creațiilor intelectuale, s-a încercat să se aplice regulile dreptului comun pentru a se asigura protecția acestora.

Soluția cea mai eficientă și mai la îndemână pentru vremurile respective, nu reprezintă astăzi o idee ce poate fi împărtășită de specialiștii juriști, întrucât între noțiunea de **dreptul de proprietate**, ca drept real, absolut și cea de **drepturile intelectuale**, morale și patrimoniale, există diferențe clare de regim și caractere juridice.

Alți autori² consideră că denumirea de proprietate intelectuală își are originea în preluarea sau traducerea greșită, aproximativă în dreptul francez (în cadrul căruia drepturilor de proprietate intelectuală li s-a acordat o atenție specială) a cuvântului anglo-american *property*, dându-i-se sensul de proprietate. În realitate, în dreptul anglo-american, noțiunea de *property* este mai largă decât sensul de proprietate, incluzând și drepturi personale.

S-a neglijat astfel diferența esențială între proprietatea anglo-americană unde acest drept este limitat în timp și proprietatea franceză, în care, prin natura sa, acest drept are caracter perpetuu.

Denumirea adoptată pentru categoria de drepturi născută din creațiile spiritului este criticabilă și din alte puncte de vedere.

Astfel, mai întâi am sublinia împrejurarea că instituțiile care formează noua ramură a dreptului în discuție, nu se referă întotdeauna la creații intelectuale în sensul că sunt rezultate, produse ale spiritului. Avem în vedere în acest context mărcile și indicațiile geografice și concurența neloială, instituții care formează obiectul de studiu al „dreptului proprietății intelectuale” fără să fie legate de creații spirituale.

¹ A se vedea, V. Roș, D. Bogdan, O. S.-Matei, *Dreptul de autor și drepturile conexe. Tratat*, Editura All Beck, București, 2005, p. 1

² A se vedea, A. Puttemans, *Droit intellectuels et concurrence déloyale*, Ed. Bruylant, Bruxelles, 2000, p. 25

În al doilea rând, chiar și în ipoteza creațiilor intelectuale regimul juridic al acestora diferă atât față de regimul proprietății din dreptul comun, cât și de la o categorie de creații ale spiritului la alta, motiv pentru care ramura „dreptului proprietății intelectuale” este împărțită în mai multe subramuri, cu regimuri juridice distincte.

În al treilea rând, denotația de „dreptul proprietății intelectuale” sugerează ideea preeminenței laturii patrimoniale a drepturilor născute din creațiile spirituale, idee valabilă în perioada de început în care protecția nu se putea obține decât prin aplicarea regulilor dreptului comun, concepție care după cum vom arăta în cele ce succed a fost părăsită și înlocuită cu o alta, mai completă.

Deși încercări de separare a „proprietății intelectuale” de „proprietatea de drept comun” au fost destule¹, totuși noțiunea de „dreptul proprietății intelectuale” a supraviețuit și este acceptată ca fiind tradițională.

Cu toate că din perspectiva acurateței juridice, în loc de „proprietate intelectuală”, este de preferat noțiunea de „drepturi intelectuale” pe care au utilizat-o și specialiști de renume din literatura noastră juridică², opinăm că inexactitatea primei denumiri (proprietate intelectuală) trebuie semnalată, dar că în același timp ea trebuie păstrată, din multiple motive. Tradiția, conservatorismul propriu juriștilor, caracterul distinctiv de noblețe al noțiunii, care a intrat astfel în conștiința opiniei publice, alături de faptul că este utilizată în cuprinsul legilor naționale și al convențiilor internaționale impun, în opinia unor autori³, la care ne raliem fără rezerve, păstrarea denumirii de „proprietate intelectuală”.

2. Obiectul dreptului proprietății intelectuale

Dreptul proprietății intelectuale desemnează totalitatea drepturilor legate de protecția creației intelectuale, a autorilor de opere ale spiritului și a rezultatelor activității de creație sub formele cele mai variate, precum și protecția celor mai importante semne distinctive ale activității de comerț.

Dreptul proprietății intelectuale reprezintă acea ramură de drept al cărei obiect îl constituie normele juridice care reglementează creațiile intelectuale cu caracter literar, artistic sau științific, precum și creațiile intelectuale cu aplicabilitate industrială.

Disciplina dreptului proprietății intelectuale este formată din două subramuri:

- a) subramura dreptului de autor;
- b) subramura dreptului proprietății industriale⁴.

a) **Dreptul de autor**, ca instituție juridică, cuprinde totalitatea normelor juridice care reglementează raporturile referitoare la realizarea și protecția operelor literare, artistice sau științifice.

¹ A se vedea, E. Picard care în articolul *Embriologie juridique* (1883) a propus ca denumirea de „proprietate intelectuală” să fie înlocuită cu cea de „drepturi intelectuale”; Legea belgiană a dreptului de autor din 1886 folosește noțiunea de „drepturi intelectuale” deși păstrează și termenul de „proprietate” pentru a desemna drepturile autorilor, inventatorilor și titularilor de mărci.

² A se vedea, St.D.Cârpenaru, *Drept civil. Drepturile de creație intelectuală. Succesiunile*, Ed. Didactică și Pedagogică, 1971 și *Drept civil. Drepturile de creație intelectuală.*, ed. a II-a, București, 1979

³ A se vedea, V. Roș, D.Bogdan, O. Spineanu-Matei, *op. cit.*, p. 4.

⁴ A se vedea V. Roș, *Dreptul proprietății intelectuale*. Curs universitar, Editura Global Lex, 2001, p. 31

Obiectul dreptului de autor îl constituie operele literare, artistice sau științifice, indiferent de forma de exprimare, de destinația sau de valoarea lor, idee consacrată în sistemul Convenției de la Berna din 1886.

La rândul său, **dreptul proprietății industriale** sau dreptul de proprietate industrială, ca instituție juridică, reprezintă totalitatea normelor juridice care reglementează raporturile referitoare la creațiile intelectuale aplicabile în industrie și la semnele distinctive ale acestei activități.

În literatura de specialitate s-a arătat¹ că obiectul dreptului de proprietate industrială se împarte în trei categorii:

Prima categorie, **creațiile noi**, o reprezintă drepturile realizatorilor de desene și modele, invențiile, modelele de utilitate, protecția noilor soiuri de plante și rase de animale, protecția topografiilor produselor semiconductoare și protecția informației confidentiale.

Cea de a doua categorie, **semnele noi**, are ca obiect semnele distinctive cum ar fi mărcile, indicațiile geografice, firmele și semnele comercianților.

În fine, ultima categorie vizează concurența **neloială**.

Cele două domenii ale drepturilor intelectuale, dreptul de autor și dreptul de proprietate industrială, **se aseamănă** prin obiectul protecției juridice, prin natura drepturilor subiective ale autorilor și prin principiile fundamentale care reglementează atât raporturile privitoare la operele literare, științifice sau artistice, cât și raporturile privitoare la creația tehnică.

Solidaritatea dintre dreptul de autor și dreptul de proprietate industrială se reflectă și în sensibilitatea sporită a acestora, în raport cu alte ramuri de drept, la impactul cuceririlor tehnico-științifice.

Asemănarea celor două categorii de drepturi se remarcă și în ceea ce privește influența decisivă pe care o exercită anumite elemente asupra evoluției acestor drepturi.

Un prim element îl reprezintă extinderea caracterului de echipă al activității creatoare, opera fiind tot mai frecvent rezultatul colaborării mai multor autori, determinată de complexitatea crescândă a creației.

Cel de-al doilea element care influențează evoluțiile celor două categorii de drepturi intelectuale este folosirea mijloacelor de un înalt nivel tehnic în activitatea creatoare. Deși există un oarecare decalaj în ceea ce privește gradul de utilizare a mijloacelor tehnice perfecționate în procesul de creație în favoarea creației tehnice, totuși nici opera științifică, literară sau artistică nu este la adăpost de influența tehnicii moderne. De exemplu, utilizarea calculatoarelor în creația unor piese muzicale a devenit un fapt cotidian².

Unitatea celor două categorii de drepturi intelectuale a condus și la înființarea în anul 1967, a Organizației Mondiale a Proprietății Intelectuale (OMPI), organizație interguvernamentală al cărei scop este, în principal, înregistrarea, promovarea cooperării în administrarea proprietății intelectuale și activități programate cum ar fi: promovarea acceptării mai largi a tratatelor existente, actualizarea acestor tratate prin revizuire, încheierea de noi tratate și participarea la activitățile de cooperare pentru dezvoltare³.

¹ A se vedea, V. Roș, *op. cit.*, p. 31; V. Erhan, *Brevetarea invențiilor în România*, Ed. Economică, București, p. 163 și urm.

² A se vedea, N. Pușcaș, P. Trușcă, *Dreptul proprietății intelectuale. Note de curs*. Editura Tip Almarom, 1996, p. 10-11

³ A se vedea, World Intellectual Property Organization (Organizația Mondială a Proprietății Intelectuale) - Introducere în proprietatea intelectuală, Editura Rosetti, București, 2001, p. 38-39.

3. Principiile dreptului proprietății intelectuale

3.1. Enumerare

Principiile fundamentale ale dreptului proprietății intelectuale, și anume tratamentul național, dreptul de prioritate, independența brevetelor și independența mărcilor se degajă din Convenția de la Paris și din Convenția de la Berna. Țările membre ale Uniunii de la Paris și ale Uniunii de la Berna au libertatea de a reglementa protecția proprietății intelectuale prin legislațiile lor naționale, sub condiția respectării principiilor amintite.

3.2. Principiul tratamentului național

Potrivit principiului tratamentului național, resortisanții Uniunii de la Paris și ai Uniunii de la Berna beneficiază în celelalte țări membre de aceleași drepturi ca și naționali.

Principiul este consacrat în **art. 2 din Convenția de la Paris**, fiind prevăzut în textul inițial al Convenției. În ceea ce privește protecția proprietății intelectuale, cetățenii oricărei țări care face parte din Uniune vor beneficia în toate celelalte țări ale Uniunii de avantajele pe care legile respectivelor țări le acordă în prezent și le vor acorda în viitor naționalilor, fără a fi încălcate drepturile speciale stabilite de către Convenție. Pe cale de consecință, resortisanții vor beneficia de aceeași protecție ca și naționali și de aceleași mijloace de apărare împotriva oricăror atingeri aduse drepturilor lor, sub rezerva îndeplinirii condițiilor și formalităților impuse naționalilor.

De asemenea, și în cazul **Convenției de la Berna** există dispoziții prin care străinul este asimilat cu naționalul. Astfel, principiul tratamentului național este consacrat și de către art. 5 al Convenției de la Berna. Potrivit textului amintit, operele literare, artistice și științifice ale resortisanților sunt supuse regimului stabilit pentru operele naționale în țările Uniunii, altele decât țara de origine a operei. Reglementarea întinderii protecției, precum și a mijloacelor procedurale garantate autorului pentru apărarea drepturilor sale intelectuale își are sediul în legislația țării în care se reclamă protecția.

Protecția proprietății intelectuale în țările membre ale Uniunii de la Paris variază de la o țară la alta din cauza deosebirilor dintre legile naționale. Din acest motiv tratamentul național stabilește egalitatea resortisanți lor doar în domeniul dreptului internațional privat, nu și în domeniul dreptului intern.

În Convenția de la Paris nu se prevede nici un fel de condiție relativă la domiciliu ori la stabilirea în țara unde este cerută protecția cu privire la cetățenii Uniunii.

Asemenea prevederi se regăsesc și în dispozițiile Convenției de la Berna.

Cu respectarea condițiilor și formalităților cerute naționalilor, în oricare țară membră a Uniunii de la Paris străinul unionist are dreptul să obțină un brevet, o marcă, un desen sau un model industrial.

Dispozițiile legislative ale fiecărei țări a Uniunii pot să prevadă în mod expres condiții referitoare la procedura judiciară și administrativă, la alegerea domiciliului sau la instituirea unui mandatar. Același gen de protecție se aplică și persoanelor asimilate resortisanților Uniunii de la Paris. Sunt considerați ca fiind resortisanți ai Uniunii, potrivit art. 3 al Convenției și cetățenii acelor țări care nu fac parte din Convenție, dar au

domiciliul ori o întreprindere industrială sau comercială, reală și serioasă, aflată pe teritoriul uneia din țările membre. Același articol prevede că autorii care nu sunt resortisanți ai unei țări a Uniunii, dar care au reședința lor obișnuită în una din aceste țări, sunt asimilați cu autorii resortisanți ai țării respective. Apartenența unui resortisant la o țară a Uniunii de la Paris se stabilește după legea statului al cărui cetățean se declară persoana respectivă. Prin urmare, persoanele cu dublă cetățenie vor invoca prevederi diferite față de persoanele fără cetățenie.

Convenția de la Paris consacră, alături de tratamentul național și **principiul tratamentului unionist**. Prin tratament unionist se înțelege faptul că resortisanții Uniunii beneficiază de totalitatea drepturilor acordate direct de Convenția de la Paris. Acest principiu asigură resortisanților un minim de avantaje care constituie un drept intern al Uniunii. **Principiul minimului de protecție** este prevăzut și de Convenția de la Berna. Potrivit art. 6 din Convenție, autorii operelor beneficiază de drepturile acordate în mod special de Convenție. Minimul de protecție se referă la drepturile morale, la drepturile patrimoniale și la durata protecției.

Principiul tratamentului național este prevăzut **în dreptul nostru** de către art. 6 din Legea nr. 64/1991 privind brevetele de invenție¹, cu modificările ulterioare și de către art. 1 alin. (2) și alin. (3) din Legea nr. 84/1998 privind mărcile și indicațiile geografice².

Potrivit acestor texte de lege, persoanele fizice sau juridice străine, cu domiciliul sau sediul în afara teritoriului României, beneficiază de prevederile legii române în condițiile tratatelor și convențiilor internaționale privind invențiile, respectiv mărcile și indicațiile geografice, la care România este parte.

3.3. Principiul dreptului de prioritate

Prin dreptul de prioritate se înțelege situația privilegiată a unei persoane care a efectuat într-o țară a Uniunii de la Paris un prim depozit reglementar, de a depune cereri cu același obiect pentru a obține protecție în celelalte țări membre ale Uniunii.

Principiul este reglementat de art. 4 din Convenția de la Paris. Dreptul de prioritate a fost prevăzut inițial sub rezerva drepturilor terților, fiind formulat în forma actuală la Conferința de la Londra (1934). Potrivit textului Convenției de la Paris, (art. 4) resortisantul (succesorul sau succesorii lui în drepturi) care a depus un brevet de invenție, o marcă de fabrică sau comerț, un model de utilitate, desen sau model într-una din țările Uniunii, va beneficia în celelalte țări de un drept de prioritate pentru a efectua depozitul.

Pentru a exista un drept de prioritate trebuie ca primul depozit să aibă valoarea unui depozit național reglementar care îndeplinește condițiile prevăzute de legislația națională a fiecărei țări membre a Uniunii de la Paris. Prin depozit național reglementar se înțelege orice depozit care este suficient pentru a stabili data la care a fost depusă cererea în țara respectivă, oricare ar fi soarta ulterioară a cererii. Primul depozit se poate efectua în țara de origine a resortisantului sau într-o țară a Uniunii. Soarta ulterioară a primului depozit nu influențează existența dreptului de prioritate. Este necesar ca cea de a doua cerere să aibă același obiect ca și prima. În ambele cereri se vor formula aceleași revendicări. Persoana care invocă prioritatea de depozit va trebui să depună o declarație,

¹ Publicată în M. Of., nr. 212 din 21 octombrie, 1991.

² Publicată în M. Of., nr. 161 din 23 aprilie 1998 și republicată în M. Of. nr. 350 din 27 mai 2010.

indicând țara și data primului depozit. Termenele de depunere a declarației diferă în raport cu legislația fiecărei țări. În măsura în care se pretinde, solicitantul va prezenta o copie a cererii depuse anterior și un certificat al datei primului depozit, eliberate de autoritățile competente care au primit prima cerere.

Termenele de prioritate stabilite de Convenția de la Paris sunt de 12 luni pentru brevetul de invenție și modelele de utilitate și de 6 luni pentru desene și modele precum și pentru mărcile de fabrică sau de comerț.

Termenele de prioritate încep să curgă de la data depozitului primei cereri, fără ca ziua efectuării depozitului să fie luată în calcul. Dacă ultima zi din termen este nelucrătoare, termenul se va prelungi până la prima zi lucrătoare care urmează.

Dreptul de prioritate are ea efect împrejurarea că depozitul efectuat ulterior într-una din celelalte țări ale Uniunii nu va putea fi invalidat de fapte săvârșite între timp, cum ar fi efectuarea unui alt depozit, publicarea invenției, punerea în exploatare a invenției, punerea în vânzare a unor exemplare ale desenului, modelului sau folosirea mărcii. În legătură cu exercitarea dreptului de prioritate, prin dispozițiile Convenției de la Paris s-au soluționat și problemele privind cascada de priorități succesive, priorități multiple și parțiale.

Prioritatea în cascadă înseamnă că o persoană care a depus o cerere ulterioară cu invocarea priorității poate solicita un nou termen de prioritate de la data depozitului posterior. Întrucât dreptul de prioritate este configurat numai de primul depozit, nu se admite cascada de priorități succesive.

Prioritatea multiplă se manifestă în cazul în care cererea ulterioară este cuprinsă în mai multe cereri anterioare. În conformitate cu dispozițiile Convenției de la Paris, nici o țară a Uniunii nu va putea refuza o prioritate (o cerere de brevet) pe motivul că depunătorul revendică priorități multiple, chiar dacă ele provin din țări diferite, în măsura în care există o unitate a invenției, în sensul legii din țara respectivă. În mod obișnuit, prioritățile multiple se invocă cu ocazia invențiilor de perfecționare.

Prioritățile parțiale apar când cererea ulterioară este complexă, cuprinzând mai multe cereri distincte. Potrivit dispozițiilor Convenției de la Paris, solicitantul poate să împartă cererea, păstrând ca dată a fiecărei cereri distincte, data cererii inițiale și, dacă este cazul, beneficiul dreptului de prioritate.

Convenția de la Paris consacră și **prioritatea de expoziție**. În art. II din Convenție se precizează că țările Uniunii vor acorda, potrivit legislației lor interne, protecție temporară invențiilor brevetabile, modelelor de utilitate, desenelor și modelelor, precum și mărcilor de fabrică sau de comerț pentru produsele care vor figura la expozițiile internaționale oficiale sau oficial recunoscute și organizate pe teritoriul uneia dintre ele.

În legislația noastră dreptul de prioritate este recunoscut prin art. 20 și art. 21 al Legii nr. 64/1991 privind brevetele de invenție și prin art. 11 al Legii nr. 84/1998 privind mărcile și indicațiile geografice.

3.4. Principiul independenței brevetelor

Art. 4 bis al Convenției de la Paris consacră regula conform căreia cererile de brevete pentru aceeași invenție depuse în diferite țări ale Uniunii nu depind unele de altele. Cu alte cuvinte, brevetele cerute de cetățeni ai Uniunii în diferitele țări ale acesteia vor fi independente de brevetele obținute pentru aceeași invenție în celelalte țări membre sau nu

ale Uniunii de la Paris. Această dispoziție trebuie înțeleasă în mod absolut, în sensul că brevetele acordate în cursul termenului de prioritate sunt independente, atât sub aspectul cauzelor de nulitate și de decădere, cât și sub aspectul duratei normelor de protecție.

Acordarea unui brevet de invenție într-o țară, *nu obligă* nici o altă țară să acorde brevet pentru aceeași invenție.

Totodată, principiul mai înseamnă că brevetul de invenție *nu poate fi refuzat sau invalidat în* oricare țară membră, din considerentul că un brevet pentru aceeași invenție a fost refuzat sau invalidat în o altă țară.

Așadar, soarta unui anumit brevet de invenție într-o țară, nu are nici o influență asupra sorții brevetului pentru aceeași invenție în oricare din celelalte țări.

Și în cazul aderării unor țări noi la Uniune se aplică principiul independenței brevetelor care vor exista de o parte și de alta la data aderării.

Brevetele obținute în diferite țări ale Uniunii cu beneficiul priorității vor avea *aceeași durată* cu aceea pe care ar fi avut-o dacă ar fi fost cerute și eliberate fără beneficiul priorității.

Principiul independenței brevetelor determină ca soarta unui brevet obținut pentru aceeași invenție într-o altă țară a Uniunii să nu mai depindă de brevetul de origine.

3.5. Principiul independenței mărcilor

După înregistrarea unei mărci într-o țară a Uniunii de la Paris, aceasta nu mai este legată de marca de origine ori de mărcile înregistrate în celelalte țări ale Uniunii. Acest principiu, denumit al independenței mărcilor, este consacrat de art. 6 din Convenția de la Paris în forma revizuită la Lisabona (1958). Potrivit acestor dispoziții, condițiile de depunere și de înregistrare a mărcilor de fabrică sau de comerț vor fi stabilite de fiecare țară a Uniunii prin legislație națională. Chiar dacă o marcă nu a fost depusă, înregistrată sau reînnoită în țara de origine, ea nu va putea fi refuzată sau invalidată pentru aceste motive atâta vreme cât este depusă de un resortisant al unei țări membre a Uniunii.

Înregistrarea reglementară a unei mărci în una din țările Uniunii de la Paris îi conferă caracter independent față de mărcile înregistrate în celelalte țări ale Uniunii, inclusiv față de marca înregistrată în țara de origine.

Etapă nașterii dreptului la marcă trebuie deosebită de cea a situației ulterioare a mărcii. În prima etapă, pentru a se evita arbitrariul administrației locale pe baza depozitului național din țara de origine, trebuie să se facă depozitul în una din țările Uniunii. În etapa următoare, soarta unei mărci înregistrate într-o țară a Uniunii nu poate fi legată de situația ei în țara de origine.

Principiul independenței mărcilor este necesar pentru protecția mărcii unioniste.

4. Natura juridică a dreptului proprietății intelectuale

Natura juridică a dreptului proprietății intelectuale a constituit și constituie obiect de controversă, cu toate că, în privința conținutului acestui drept, **majoritatea părerilor sunt în consens.**

I. Opiniile autorilor pot fi grupate în funcție de calificările atribuite în două mari teorii:

a) teoria care susține că dreptul asupra creației intelectuale poate fi considerat ca un drept de proprietate;

b) teoria potrivit căreia dreptul proprietății intelectuale este un drept distinct ce formează o categorie specială.

a) Potrivit primei teorii¹, dreptul de creație intelectuală este caracterizat în conformitate cu **preceptele dreptului natural** ca un **drept de proprietate**.

În această concepție creația intelectuală este calificată ca fiind cea mai *personală*, cea mai *legitimă*, cea mai *incontestabilă* și cea mai *sacră* dintre toate proprietățile.

Partizanii teoriei apreciază că există o analogie clară între dreptul autorului de exploatare a creației și dreptul proprietarului asupra bunurilor sale materiale.

Teoria proprietății a fost consacrată de legislația Revoluției franceze, fiind preluată de practica și doctrina juridică.

Concepția care califică dreptul de creație intelectuală ca un drept de proprietate prezintă unele limite: mai întâi că nu poate justifica protecția drepturilor nepatrimoniale ale autorilor creațiilor intelectuale și apoi că a despărțit soluțiile de protecție a dreptului proprietății intelectuale, care au urmat două direcții distincte. Este vorba de cea a dreptului continental, în care prioritare sunt drepturile morale ale autorilor și de cea a sistemului de drept anglo-saxon, în care prioritare sunt drepturile patrimoniale ale creatorilor.

b) După o altă teorie², dreptul creației intelectuale este considerat ca o **grupare distinctă de drepturi** și care pot fi denumite **drepturi intelectuale**.

Teoria drepturilor intelectuale a precizat ideea unei noi categorii de drepturi. Juristul francez Edmond Picard a adăugat diviziunii clasice a drepturilor în *personale*, *reale* și *obligaționale*, consacrate de dreptul roman, și categoria drepturilor *intelectuale*.

Ideea drepturilor intelectuale ca o categorie *sui generis* a înregistrat un succes deosebit, fiind preluată și susținută în **diverse variante**.

1. Astfel, potrivit unei prime susțineri³, gruparea drepturilor în *personale și reale* nu este completă. Drepturile intelectuale care vin în completarea categoriilor existente au un caracter patrimonial, conferă titularului un monopol de exploatare și sunt opozabile *erga-omnes*. Spre deosebire însă de drepturile reale, obiectul drepturilor intelectuale îl constituie activitatea și gândirea omului.

2. După o altă susținere⁴, drepturile se clasifică în funcție de criteriul obiectului în *drepturi ale personalității*, *drepturi reale*, *drepturi de creață* și *drepturi intelectuale*. Deși nu poartă asupra unor bunuri corporale și nu constituie creanțe în raport cu debitorii, totuși drepturile intelectuale au o valoare pecuniară. Ele se aseamănă cu drepturile reale prin opozabilitatea lor *erga-omnes* și prin caracterul lor imediat.

3. Potrivit unei a treia susțineri⁵, prerogativele care alcătuiesc drepturile intelectuale nu mai sunt separate. Principiul fundamental al diviziunii drepturilor după natura

¹ A se vedea, L. Gosserand, *Cours de droit civil positif français*, Vol.I, Sirey, Paris, 1938, p. 846; N. Planiol, G. Ripert, *Traité pratique de droit civil français*, Vol.III, Librairie Generale de Droit et de Jurisprudence, Paris, 1952, p. 585

² A se vedea, E.Picard, *Des droits intellectuels a ajouter comme quatrième terme de la division classique des droits en personnels, réels et d'obligation*, Bruxelles, 1877, Le droit pur, Paris, 1920, p. 94

³ A se vedea, A.Colin, A.Capitant, *Traité de droit civil*, Vol.I, Dalloz, Paris, 1953, p. 36 și urm.

⁴ A se vedea, G.Marty, P.Raynaud, *Droit civil*, Vol.I, Sirey, Paris, 1956, p. 248 și urm.

⁵ A se vedea, J.Dabin, *Le droit subjectif*, Dalloz, Paris, 1952, p. 103 și urm.

obiectului ar fi nesocotit dacă s-ar scinda cele două aspecte, moral și patrimonial. Drepturile intelectuale fac parte din categoria unică a drepturilor asupra bunurilor în care trebuie să se opereze distincția între *jura in res corporale* și *jura in res incorporeale*.

II. Alți autori admit ideea unei categorii distincte de drepturi reprezentate de drepturile intelectuale, dar în explicarea denumirii și fundamentului acestei categorii recurg la argumente de altă natură.

1. Astfel, potrivit unei prime teorii, și anume, **teoria drepturilor asupra lucrurilor imateriale**, argumentația are la bază *utilitatea socială*, protecția și drepturile creatorului reprezentând o recompensă pentru serviciul social¹.

Utilitatea socială înlocuiește noțiunea de proprietate incorporeală. Titularul unei creații de formă are un drept absolut care nu poate fi și perpetuu, deoarece creațiile de formă, odată aduse la cunoștința publică manifestă o forță de propagare care nu poate fi contrariată de voința suverană a unei singure persoane.

Creațiile de formă, producții ale spiritului, sunt destinate să facă parte din fondul comun al umanității.

2. Adepții **teoriei personalității drepturilor de creație**² consideră că acestea își au izvorul în opera intelectuală care este o prelungire a personalității. Așadar, opera fiind o creație a personalității, și drepturile aferente aparțin categoriei drepturilor personalității. Adversarii acestei teze susțin că produsul creației aparține autorului în exclusivitate doar atâta vreme cât nu este materializat. Din momentul în care opera îmbracă o anumită formă, ea se desparte de creatorul său, având o soartă juridică proprie.

3. **Teoria drepturilor de clientelă**. În această orientare, drepturile privative urmăresc, sub diferite forme, materiale sau imateriale, să formeze *o clientelă* cu scopul de a obține profit economic sau de a conferi creatorului anumite avantaje și privilegii în raport cu concurenții.

Obiectul acestor drepturi îl constituie clientela, pentru cucerirea căreia se desfășoară o competiție organizată între industriași și comercianți. Drepturile privative sunt chemate, în cadrul acestei lupte, să stabilească anumite poziții în favoarea titularului lor pe care concurenții vor trebui să le respecte.

Drepturile de clientelă au caracter dinamic, deosebindu-se de drepturile de proprietate și cele de creație care fac parte din statistica juridică³.

Teoria este criticată întrucât se servește de obiectul dreptului pentru a-și determina natura și i se reproșează faptul că folosește o noțiune de factură economică pentru explicarea naturii juridice a unui drept⁴.

4. **Teoria drepturilor de monopol**⁵ are în vedere caracterul structural fundamental al drepturilor privative și funcția de concurență pe care o exercită. Elementul esențial al drepturilor de monopol constă în posibilitatea titularului de a interzice terțelor persoane care au dobândit un obiect de proprietate intelectuală de a-l reproduce, multiplica sau înstrăina.

¹ A se vedea, I. Macovei, *Dreptul proprietății intelectuale*. Editura AII Beck, Iași. București, 2005, pp. 16-20.

² A se vedea, C. Colombet, *Propriété littéraire et artistique et droits voisins*, Dalloz, 1997, Ed. 8.

³ A se vedea, C. Colombet, *op. cit.*, p. 13.

⁴ A se vedea, A. Bertrand. *Marques et brevets. Dessins et modèles*, Delmas, 1995, p. 3.

⁵ A se vedea, R. Franceschelli, *Nature juridique des droits de l'auteur et de l'inventeur*, în „Mélanges en l'honneur de Paul Roubier”, Vol.III, Dalloz, Paris, 1961, p. 453 și urm.

III. Nici una dintre tezele amintite nu are însușirea de a explica în mod cuprinzător și complet natura juridică a drepturilor recunoscute autorilor de creații intelectuale.

Caracterul complex al drepturilor de proprietate intelectuală a fost consacrat în sistemul Convenției de la Berna, fiind însușit cu unele rezerve de către țările membre ale Uniunii de la Berna.

Însușirea nu a pus capăt disputelor și concepțiilor dihotomice în cadrul concepției privind natura complexă a drepturilor proprietății intelectuale, fiind conturate două teorii: teoria monistă sau unitară și teoria dualistă.

1. Teoria monistă¹ susține că, datorită faptului că legătura dintre personalitatea autorului și creația realizată este foarte strânsă, disocierea în drepturi morale și drepturi patrimoniale este imposibil de operat și acceptat. După această teorie, drepturile morale constituie prerogative ale drepturilor intelectuale, având aceeași valoare și aceeași durată ca și drepturile patrimoniale.

În concepția monistă cele două elemente ale dreptului de creație intelectuală, dreptul privativ de exploatare și dreptul moral la paternitate, nu sunt separate.

Dreptul privind creația intelectuală este încadrat fie în categoria drepturilor asupra bunurilor, fie în categoria drepturilor personale.

La adresa teoriei moniste pot fi enunțate o serie de *critici*, cum ar fi:

- a) teoria ignoră faptul că drepturile patrimoniale sunt doar drepturi eventuale, atâta vreme cât autorul nu și-a publicat creația. Opera se naște prin actul de creație, iar drepturile patrimoniale prin publicare;
- b) teza omite faptul că protecția drepturilor morale se face distinct de proiecția drepturilor patrimoniale;
- c) trece cu vederea împrejurarea că măsurile reparatorii sunt diferite pentru cele două categorii de drepturi;
- d) nu ține cont de faptul că încălcarea acestor drepturi nu se face simultan.

Sistemul monist este consacrat în prezent în legea germană a dreptului de autor și a drepturilor conexe din 1965, modificată în 1985.

2. Teoria dualistă consideră că drepturile morale și drepturile patrimoniale au o existență și un regim juridic distincte. O dată cu publicarea operei, drepturile patrimoniale își pierd condiția de eventualitate, dobândesc actualitate și certitudine.

După publicare, drepturile morale nu-și încetează însă existența și continuă să existe chiar și după ce creatorul a decedat și după ce drepturile patrimoniale nu mai sunt recunoscute.

Adepții acestei concepții își sprijină ideile pe următoarele *argumente*:

- a) dreptul patrimonial al autorului de a trage foloase materiale din exploatarea creației sale este consecința exercitării dreptului moral de publicare a operei sau a autorizării terților de a folosi opera sa. Altfel spus, prerogativele patrimoniale sunt dependente de exercițiul celor nepatrimoniale. Din acest motiv, legiuitorul a derogat de la dreptul comun și a stabilit că drepturile patrimoniale ale autorului nu se vor putea transmite decât pe termen limitat².
- b) drepturile morale exercită o acțiune atât de puternică asupra drepturilor intelectuale, încât înlătură aplicarea normelor de drept comun în materie de proprietate.

¹ A se vedea, Viorel Roș, *op. cit.*, p. 53

² A se vedea, Viorel Roș, *op. cit.*, p. 54-55

Drepturile morale asigură respectarea legăturii între opera și personalitatea autorului, în timp ce drepturile patrimoniale asigură satisfacerea intereselor materiale ale creatorului.

- c) dreptul autorului la reparații patrimoniale este rezultatul încălcării drepturilor sale personale nepatrimoniale. În dreptul nostru, potrivit Decretului nr. 31/1954, drepturile nepatrimoniale de autor sunt inserate alături de celelalte drepturi morale: dreptul la nume ori la pseudonim, dreptul la denumire, dreptul la onoare, la reputație. Dar, în vreme ce onoarea, reputația și alte valori morale sunt făurite de om prin conduita sa în viața publică și privată și au caracter de maximă generalitate, creația intelectuală poartă amprenta autorului. Din acest motiv drepturile morale de autor aparțin numai realizatorilor de opere care au fost date publicității.

Sistemul dualist al dreptului de proprietate intelectuală este adoptat aproape în toate țările Europei, exceptând Germania, unde, după cum am văzut, a fost consacrată soluția monistă a dreptului de creație intelectuală.

5. Proprietatea intelectuală - scurt istoric

Este un adevăr axiomatic faptul că între gradul de dezvoltare a oricărui tip de societate și activitatea creatoare a membrilor săi este o relație direct proporțională. Cu toate acestea, în mod paradoxal, conceptul dreptului de creație intelectuală a apărut destul de târziu.

În **Antichitate**, dreptul proprietății intelectuale se reducea la dreptul autorului asupra manuscrisului operei. Astfel, în *Digestele*, cercetătorii au găsit referiri la furtul de manuscrise, considerate altfel decât alte *bunuri* care făceau obiectul unor acte de sustragere. Manuscrisele nu erau considerate doar bunuri cu valoare economică, ci și legate de persoana creatorului, apreciindu-se opera, creație a spiritului¹.

Mecena, sfetnic influent și bogat al împăratului roman Cezar, a sprijinit din punct de vedere material și a încurajat poezii și scriitorii epocii în care a trăit. Din păcate, nu sunt cunoscute și demersuri legislative din partea acestui iubitor al artelor.

În Alexandria, important centru economic și cultural al lumii elenistice și romane, plagiatorii erau sancționați prin blam public. Deci drepturile morale se bucurau de o anumită recunoaștere, chiar dacă nu erau protejate legal.

În Grecia antică, cu toate că manuscrisele operelor diverșilor autori circulau, fiind difuzate la mari depărtări², drepturile autorilor erau limitate de dreptul asupra manuscrisului. Comerțul cu manuscrise nu asigura și protecția drepturilor autorilor originalelor. Așa se explică faptul că, după moartea lui Eschil³, atenienii au permis altor poeți nu numai reluarea tragediilor acestuia, ci și modificarea lor.

¹ A se vedea, C. Colombet, *op. cit.*, p. 1

² Martial consemnează în *Epigrame* că operele sale au ajuns până în „deșertul Geților” și sunt studiate „de bretoni”, în Y. Eminescu, *Dreptul de autor. Legea nr. 8/1996 comentată*. Editura Lumina Lex, 1997, p. 17.

³ Eupharion, fiul lui Eschil, a putut prezenta tragediile neaduse la cunoștința publică de tatăl său în timpul vieții, nu în virtutea vreunui drept de reprezentare, ci grație faptului că manuscrisele au rămas în posesia sa.

Întrucât multiplicarea nu era interzisă, persoana care cumpăra un exemplar îl putea copia în mai multe exemplare pe care le vindea, fără ca autorul să beneficieze de nimic în schimb. Prețul cărților era foarte ridicat¹.

În Evul Mediu ia amploare industria copiștilor și dreptul exclusiv de transcriere a manuscriselor. O lungă perioadă de timp a fost monopolul călugărilor, pentru ca mai târziu să devină o industrie în mâna universităților. Spre exemplu, unii autori fac referire la dreptul exclusiv al Universității din Oxford de a transcrie operele².

În Evul Mediu calitatea de autor nu era revendicată de nimeni, pentru că de creație nu se vorbea decât în sens divin, iar copiștii erau anonimi. Iată de ce problema protecției dreptului de autor nu se înfățișa ca o necesitate de prim ordin.

În evoluția dreptului de creație intelectuală se produce o schimbare radicală o dată cu descoperirea tiparului cu litere mobile, în 1445, de către germanul Johannes Gensfleisch, rămas în istorie sub numele de Gutenberg. Impactul acestei invenții asupra dreptului de creație intelectuală a fost extraordinar, unii autori apreciind că tiparul a fost cauza exclusivă a nașterii dreptului de autor³.

În Franța tipăriturile erau libere în timpul regelui Ludovic al XI-lea. În secolul următor însă s-a introdus (Francisc I) autorizarea prealabilă a Universității și Facultății de Teologie pentru tipărirea și vânzarea cărților, inclusiv pentru cărțile tipărite în străinătate. Se instituie apoi sistemul privilegiilor. Inițial, privilegiul multiplicării și difuzării operelor se acorda tipografilor, nu autorilor. Autorii care renunțau la manuscrisul lor în favoarea unui tipograf pierdeau orice drept asupra manuscrisului respectiv, iar tipograful dobândeau dreptul de proprietate asupra acestuia.

Mai târziu, în anul 1517, a fost acordat primul privilegiu în favoarea autorului. Privilegiile reprezentau pentru autorități atât un avantaj material, cât și un mijloc care permitea controlul strict al tipăriturilor.

În anul 1559 a fost tipărit celebrul INDEX, o listă a cărților interzise de a fi tipărite și lecturate întrucât reprezentau în concepția vremii un „pericol” pentru religia creștină și pentru morală⁴.

Abia la sfârșitul secolului al XVII-lea apare conceptul de proprietate intelectuală, iar la începutul secolului al XVIII-lea este întâlnit și cel privind dreptul de autor. Începe să prindă teren ideea potrivit căreia autorii, creând opere, oferă colectivității servicii mai importante decât tipograful care le difuzează.

Legea adoptată în Anglia în anul 1709 este considerată a fi prima lege a dreptului de autor. Scopul legii este acela de a încuraja știința și cultura prin conferirea autorilor cărților a unui drept la copie (*copyright*) pentru cărțile tipărite. Mai târziu, în 1734, a fost atribuit prin lege (*Engraving Copyright Act*) un drept de monopol în favoarea pictorilor⁵. Utilizarea fără drept a unei opere era calificată ca fiind infracțiune de furt numai că sancțiunea nu era decât una de natură morală.

¹ Aulus Gellius în lucrarea sa didactică „*Noptile atice*” afirma că Platon a cumpărat 3 cărți scrise de Philolaus cu 10.000 de dinari, iar Aristotel a dat o sumă dublă pe niște cărți scrise de filosoful Speusip (conform Mic dicționar enciclopedic, 1986, p. 713)

² A se vedea, Y. Eminescu, *op. cit.*, p. 17-18

³ A se vedea, J.-M. Boudel, citat de Viorel Roș, *op. cit.*, p. 35

⁴ De aici provine expresia „a fi pus la INDEX” referitoare la o persoană a cărei conduită este contrară uzanțelor, supărătoare, neconvenabilă celui care imprimă, stabilește, dictează un anumit comportament.

⁵ A se vedea, V. Roș, *op. cit.*, p. 36.

Începe să se impună tot mai mult ideea că opera rămâne un bun al autorului chiar după vânzarea unor exemplare. Într-un memoriu prezentat Parlamentului din Paris, Louis d'Hericourt subliniază ideea că librării devin proprietarii operelor pe care le imprimă nu datorită privilegiilor acordate de regi, ci pe temeiul achiziției manuscrisului de la autor, în schimbul unui preț¹.

În Franța, în 1761, s-a impus ideea că dreptul de autor este o proprietate și, în consecință, este supus dreptului comun. Această concepție s-a născut în urma unui conflict între comunitatea librarilor și nepoții lui La Fontaine privind drepturile asupra operelor acestuia, moștenitorii cerând și obținând un privilegiu personal pentru publicarea *Fabulelor*.

În 1777, Consiliul Regal a adoptat două hotărâri care au constituit un fel de Cod al proprietății literare, în care s-a afirmat principiul perpetuității privilegiului obținut de autor de a edita și de a vinde operele. Acest privilegiu se transmite urmașilor, cu condiția ca autorul să nu fi cedat opera unui librar, caz în care cesiunea privilegiului nu poate depăși durata vieții autorului.

Revoluția franceză a abolit toate privilegiile autorilor și ale tipografilor, dar la 19 iulie 1793 a fost adoptată o lege care a consacrat dreptul de reproducere a operelor, a conferit dreptul exclusiv al autorilor și a instituit dreptul temporar, potrivit căruia, autorul se bucură tot timpul vieții de dreptul recunoscut, iar moștenitorii pe o perioadă limitată.

În Anglia, situația a prezentat aspecte oarecum asemănătoare, într-o primă etapă dreptul autorului fiind recunoscut în temeiul dreptului comun².

A fost adoptat un statut special în timpul domniei reginei Ana care își propunea să încurajeze industria, conferind autorilor și succesorilor lor în drepturi un drept de reproducere a cărților imprimate, pe anumite perioade.

În Germania, într-o lucrare din 1690, apărută la Jena, se menționează ideea unei proprietăți intelectuale a autorului asupra operei sale. Problema a făcut obiect de preocupări și în rândul filosofilor. Immanuel Kant, spre exemplu, considera dreptul de autor ca fiind un drept personal.

În anul 1837 este adoptată în Paris o lege prin care autorul operei era protejat pe timp de 10 ani de la apariția operei, durată prelungită la 40 de ani în 1845.

În SUA, dreptul de proprietate intelectuală a evoluat diferit față de cel european. Congresul SUA a adoptat în 1870 un act normativ prin care se recunoștea autorului un drept de folosință asupra operei sale pe o perioadă de 14 ani cu posibilitatea prelungirii o singură dată cu aceeași perioadă, dacă autorul, soția sau copiii erau încă în viață la expirarea primei perioade.

În SUA s-a impus sistemul de *copyright* în care protecția dreptului de proprietate intelectuală depinde de înscrierea într-un registru special, numit *Registrul de copyright*.

Deosebirea față de țările europene își găsește explicația în spiritul pragmatic al americanilor, după care prioritate au interesele industriei, în timp ce în sistemul european au prioritate interesele autorului.

¹ A se vedea, Y. Eminescu, *op. cit.*, p. 20.

² A se vedea, Y. Eminescu, *op. cit.*, p. 21

6. Protecția proprietății intelectuale în România. Congresul de la București din 1906

Până în secolul al XIX-lea, în Țările Romane, preocupările privind protecția dreptului de creație intelectuală au fost neesențiale. Se remarcă, totuși, **Hrisovul lui Alexandru Ipsilanti** din 1774, prin care a fost constituită o comisie de opt boieri care să se ocupe de „principiile tuturor meseriilor și rufeturilor și, îndeosebi, de orice invențiuni noi și orânduielele bune a pofti spre folosul și podoaba patriei”.

Sub domnia lui Alexandru Ioan Cuza, în anul 1862, a fost adoptată cea dintâi lege care a reglementat drepturile autorilor de opere literare și artistice și anume **Legea presei**. Legea recunoștea scriitorilor, compozitorilor și creatorilor de opere artistice dreptul de a se bucura „ca de o proprietate”, pe timpul vieții lor, de dreptul de a reproduce, de a vinde sau de a ceda creația lor. Erau sancționate tipărirea, reproducerea sau imitarea unei opere fără consimțământul autorului. Sancțiunea constă în obligarea la plata unei amenzi egală cu prețul a o mie de exemplare din edițiile originale și confiscarea exemplarelor tipărite, reproduse ori imitate. Dreptul autorului putea fi transmis moștenitorilor pe o perioadă de 10 ani, iar, sub rezerva reciprocității, aceleași drepturi le erau recunoscute și străinilor.

În 1879 se adoptă **Legea asupra mărcilor de fabrică și comerț** pentru a se îndeplini o obligație asumată prin Convenția comercială încheiată cu Austro-Ungaria în 1875. Obligația era de a asigura comercianților și industriașilor austro-ungari o protecție eficace mărcilor lor de fabrică și de comerț în România.

Legea din 1879 s-a aplicat până în anul 1967 când a fost adoptată **Legea nr. 28 privind mărcile de fabrică, de comerț și de serviciu**. Această lege a fost abrogată, la rândul ei, prin **Legea nr. 84/1998 privind mărcile și indicațiile geografice**. Protecția distinctă a desenelor și a modelelor a fost legiferată prima dată în România prin **Legea nr. 129/1992**, a topografiilor de produse semiconductoare prin **Legea nr. 16/1995**, a invențiilor prin **Legea nr. 64/1991**, iar a modelelor de utilitate prin **Legea nr. 350/2007**.

Cele dintâi lucrări consacrate dreptului de autor¹ au apărut în anul **1906**, adică în anul în care a avut loc la inițiativa lui A. D. Xenopol, **Congresul internațional consacrat proprietății literare și artistice**, primul de acest gen în România.

În cadrul Congresului au fost dezbătute probleme fundamentale privind necesitatea protecției și limitele dreptului de autor, drepturile artiștilor interpreți și executanți, vocația la protecție în cadrul dreptului de autor a operei de arhitectură, problema plagiatului și limitele dreptului de citare, durata dreptului de autor etc.

Organizarea și desfășurarea Congresului de la București au contribuit la creșterea interesului pentru problematica dreptului de autor, influențând prin studiile publicate cu acest prilej evoluția și soluțiile legislative, precum, și aderarea țării noastre la Convenția de la Berna.

Chiar dacă a trecut ceva vreme de la data congresului, totuși în **1923** se adoptă o lege specială a dreptului de autor, **Legea proprietății literare și artistice**, iar în 1926 România devine membră a Convenției de la Berna.

¹ A se vedea, C.Hamangiu, *Etat de la législation roumaine sur la propriété littéraire et artistique*, București, 1906; J. T.Ghica, *La propriété littéraire et artistique*, București, 1906; Al. Nicolaeu, *L'état actuel de la doctrine de la législation et de la jurisprudence en ce qui concerne la propriété littéraire en Roumanie*, București, 1906

Legea din 1923, considerată la data elaborării ca fiind una dintre cele mai moderne și complete reglementări ale dreptului de autor, asigura protecție drepturilor autorilor, indiferent de îndeplinirea vreunei formalități, și consacra dreptul exclusiv al autorilor de a publica, reprezenta, executa, autoriza traducerea, vinde, dona sau dispune prin testament.

Legea din 1923 a fost completată și modificată prin reglementările ulterioare, pentru ca în **1956** să fie abrogată prin **Decretul nr. 32 privind drepturile de autor**, iar acest decret să fie abrogat prin actuala reglementare în domeniu și anume **Legea nr. 8/1996 privind dreptul de autor și drepturile conexe**.

Proprietatea intelectuală nu este garantată în mod distinct prin **Constituția României din 2003**¹, la fel ca și în Constituția Franței din 1958². Dar garanțiile constituționale privind libertatea de exprimare, dreptul la informație, dreptul la învățătură, precum și dispozițiile din Constituție care garantează dreptul la proprietate în general se aplică și dreptului de proprietate intelectuală.

¹ Astfel cum a fost revizuită prin Legea nr. 429/2003 aprobată prin Referendumul național din 18-19 octombrie 2003, confirmat prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 3 din 22 octombrie 2003

² În constituțiile altor țări ca Argentina, Anglia, Germania, Peru sau SUA este garantată proprietatea intelectuală.

CAPITOLUL II

IZVOARELE DREPTULUI PROPRIETĂȚII INTELLECTUALE

1. Categoriile de izvoare

Dreptul de proprietate intelectuală cuprinde două categorii de izvoare:

- a) izvoare interne
- b) izvoare internaționale

a) Izvoare interne

În sistemul nostru de drept principalele acte normative care reglementează drepturile de proprietate intelectuală sunt:

- Legea nr. 64/1991 privind brevetele de invenție¹, republicată;
- Hotărârea Guvernului nr. 547/2008 pentru aprobarea regulamentului de aplicare a Legii nr. 64/1991 privind brevetele de invenție²;
- Legea nr. 93/1998, privind protecția tranzitorie a brevetelor de invenție³;
- Normele Oficiului de Stat pentru Invenții și Mărci nr. 211 din 22 septembrie 1998 de aplicare a Legii nr. 93/1998 privind protecția tranzitorie a brevetelor de invenție⁴;
- Normele Oficiului de Stat pentru Invenții și Mărci nr. 242 din 18 februarie 1999 privind sprijinirea brevetării în străinătate a invențiilor românești⁵, modificate și completate prin Normele nr. 318 din 4 ianuarie 2000⁶;
- Legea nr. 255/1998 privind protecția noilor soiuri de plante, republicată⁷;
- Legea nr. 129/1992 privind protecția desenelor și modelelor, republicată⁸;
- Hotărârea Guvernului nr. 211/2008 pentru aprobarea Regulamentului de aplicare a Legii nr. 129/1992 privind protecția desenelor și modelelor, republicată⁹;
- Legea nr. 84/1998 privind mărcile și indicațiile geografice¹⁰;

¹ Publicată în M. Of., nr. 212 din 21 octombrie 1991 și republicată în Monitorul Oficial al României nr. 541 din 8 august 2007

² Publicată în M. Of., nr. 456 din 18 iunie 2008

³ Publicată în M. Of., nr. 186 din 20 mai 1998

⁴ Publicată în M. Of., nr. 358 din 22 septembrie 1998

⁵ Publicată în M. Of., nr. 67 din 18 februarie 1999

⁶ Publicată în M. Of., nr. 115 din 16 martie 2000

⁷ Republicată în M. Of., nr. 638 din 18 septembrie 2007

⁸ Publicată în M. Of., nr. 1 din 8 ianuarie 1993 și republicată în Monitorul Oficial al României nr. 876 din 20 decembrie 2007

⁹ Republicată în M. Of., nr. 181 din 10 martie 2008

¹⁰ Publicată în M. Of., nr. 161 din 23 aprilie 1998

- Legea nr. 451/2004, privind marca temporală¹;
- Hotărârea de Guvern nr. 1134/2010 pentru aprobarea Regulamentului de aplicare a legii nr. 84/1998 privind mărcile și indicațiile geografice²;
- Legea nr. 16/1995 privind protecția topografiilor produselor semiconductoare, republicată³;
- Legea nr. 350/2007 privind modelele de utilitate⁴;
- Hotărârea Guvernului nr. 1457/2008 pentru aprobarea Regulamentului de aplicare a Legii nr. 350/2007 privind modelele de utilitate⁵;
- Hotărârea de Guvern nr. 573/1998 privind organizarea și funcționarea Oficiului de Stat pentru Invenții și Mărci⁶;
- Ordonanța Guvernului nr. 41/1998 privind taxele în domeniul protecției proprietății industriale și regimului de utilizare a acestuia, republicată⁷;
- Legea nr. 11/1991 privind combaterea concurenței neloiale, cu modificările și completările ulterioare⁸;
- Legea nr. 8/1996 privind dreptul de autor și drepturile conexe, cu modificările și completările ulterioare⁹;
- Hotărârea Guvernului nr. 401/2006, privind organizarea, funcționarea, structura personalului și dotările necesare îndeplinirii atribuțiilor Oficiului Român pentru Drepturile de Autor¹⁰;
- Legea nr. 344/2005, privind unele măsuri pentru asigurarea respectării drepturilor de proprietate intelectuală în cadrul operațiunilor de vămuire, cu modificările ulterioare¹¹;
- Ordonanța Guvernului nr. 66/2000, privind organizarea și exercitarea profesiei de consilier în proprietate industrială, aprobată și modificată prin Legea nr. 437/002, republicată¹²;
- Hotărârea Guvernului nr. 1424 din 4 decembrie 2003 pentru aprobarea strategiei naționale în domeniul proprietății intelectuale (2003 – 2007)¹³.

b) Izvoare internaționale

Datorită vocației internaționale a drepturilor de creație intelectuală, dispozițiile referitoare la proprietatea industrială au fost incluse în convențiile bilaterale începând cu secolul al XIX-lea.

O dată cu dezvoltarea comerțului și avântul progresului tehnic, sistemul convențiilor bilaterale nu a mai fost în măsură să răspundă noilor exigențe ale protecției creației

¹ Publicată în M. Of., nr. 1021 din 5 noiembrie 2004

² Publicată în M. Of., nr. 809 din 3 decembrie 2010

³ Publicată în M. Of., nr. 45 din 9 martie 1995 și republicată în M. Of., nr. 45 din 6 octombrie 2006

⁴ Publicată în M. Of., nr. 821 din 12 decembrie 2007

⁵ Publicată în M. Of., nr. 814 din 4 decembrie 2008

⁶ Publicată în M. Of., nr. 345 din 11 septembrie 1998

⁷ Publicată în M. Of., nr. 43 din 30 ianuarie 1998, republicată în M. Of., nr. 959 din 29 noiembrie 2006

⁸ Publicată în M. Of., nr. 24 din 30 ianuarie 1991.

⁹ Publicată în M. Of., nr. 60 din 26 martie 1996

¹⁰ Publicată în M. Of., nr. 292 din 31 martie 2006

¹¹ Publicată în M. Of., nr. 1093 din 5 decembrie 2005

¹² Publicată în M. Of., nr. 1019 din 21 decembrie 2006

¹³ Publicată în M. Of., nr. 905 din 18 decembrie 2003